

Leudal, een jaar na de verkiezingen

Hoe hangt een jaar na de gemeenteraadsverkiezingen de vlag erbij in politiek Leudal? Zijn Samen Verder en het CDA op streek met hun bezuinigingsoperatie? Hebben ze hun grip op het be-

stuur verstevigd? Zijn de verhoudingen genormaliseerd? En welke rol denkt de oppositie in Leudal de komende jaren te (kunnen) spelen? Hebben partijen het rumoerige verleden achter zich gelaten?

We spraken met Arno Walraven van Samen Verder en Stan Backus van Ronduit Open.

Conclusie na het horen van beiden: er is nog een lange weg te gaan.

‘We moeten het heel goed blijven uitleggen’



Arno Walraven: ‘Ik heb me voorgenomen vaker tot tien te tellen maar kom soms niet verder dan acht’ (foto Peter Hamans)

(DOOR PETER HAMANS)

Eén jaar coalitie in Leudal: hebben de afgelopen maanden Arno Walraven, de architect van het huidige college, gebracht wat hij ervan verwachtte? ‘Absoluut. We pakken door. De opdracht is helder. We gaan Leudal weer financieel gezond maken. Daar horen emoties bij, ik heb er alle begrip voor, maar onze missie is duidelijk. Elke andere coalitie zou deze bezuinigingsoperatie óók hebben opgestart, daar ben ik heilig van overtuigd’.

Na weken van onderhandelen kwam vorig voorjaar een coalitie van Samen Verder en CDA uit de bus. Ronduit Open mocht lange tijd meepraten maar hield uiteindelijk de eer aan zichzelf. Samen Verder en CDA bezetten 14 van de 25 zetels. Het nieuwe college liet er geen gras over groeien. Dat er in financieel opzicht spijkers met koppen moesten worden geslagen, daarover had (in)formateur Walraven in het voortraject al geen enkele twijfel laten bestaan. De tijd van cadeautjes uitdelen was voorbij. Leudal had lange tijd boven haar stand geleefd. Enerzijds gaat de gemeente prat op haar gunstige belastingklimaat, de vele voorzieningen in de zestien kernen en de goede vermogenspositie; daarentegen staat de begroting al jaren onder grote druk. En om opnieuw een beleid van knippen en plakken in de steigers te zetten om het iedereen naar de zin te maken, daar had de nieuwe coalitie geen trek meer in.

Dus wist ze bij voorbaat dat ze zich niet populair zou maken met de snoeiharde maatregelen die werden afgekondigd. Veel beleidsterreinen kwamen onder het vergrootglas te liggen: het bibliotheekwerk, de sportverenigingen, de muziekgezelschappen, het openbaar groen. Als de hui-

dige coalitie in 2018 de finishvlag strijkt, moet in Leudal vijf miljoen euro zijn bezuinigd. Toen de bezuinigingen concreet werden, liep het volk te hoop in de vorm van handtekeningenacties, demonstraties op het Leudalplein, uitpuilende publieke tribunes en emotionele reacties. Lieten deze publieke uitingen van verontwaardiging Walraven c.s. koud?

‘Nee, natuurlijk niet. Het zijn signalen die je krijgt en daar hou je rekening mee. Maar het mag niet zo zijn dat emoties leidraad zijn bij het nemen van beslissingen. De protesten hebben ons standpunt dan ook niet beïnvloed in die zin dat we de in gang gezette bezuinigingen verantwoord vinden door de lasten meer bij de gebruikers te leggen’, aldus Arno Walraven (60). Dat hem als voormalig docent Nederlands wordt aangewreven kinderen het lezen te ontzeggen door forse bezuinigingen op de bibliotheken door te voeren, noemt hij kul. ‘Natuurlijk vind ik lezen voor iedereen belangrijk maar dat hoeft niet per se in een volwaardige bibliotheek te gebeuren. De praktijk heeft inmiddels wel bewezen dat steunpunten in de kernen prima voldoende. Dus ook hier zeg ik: de bezuinigingen zijn verantwoord.’ De eerste emoties zijn inmiddels weggeëbd en hebben volgens hem plaatsgemaakt voor realistischere visies. ‘Neem het openbaar groen. Mensen waren kwaad en riepen: kaalslag! Betondorp! En nu hoor ik positievere geluiden. Je ziet veel meer openheid in de dorpen en de sociale veiligheid is er ook mee gediend.’

Al realiseert Arno Walraven zich als geen ander dat het moeilijk blijft om de legitimatie van de bezuinigingen in het DNA van de burger te krijgen én te houden. ‘Ik vind dat we de communicatie wat dit betreft goed op orde hebben maar we mogen niet verslapen en zullen alles moeten blijven uitleggen aan de burger. Daar

heeft hij recht op.’

En dan is er nog dat ene, heikele thema in Leudal dat immer komt bovendrijven: de broze bestuurlijke verhoudingen. Tijdens zijn informatierondes maakte Walraven vorig jaar duidelijk dat die verhoudingen aan een broodnodig herstel toe waren en dat dit bovenaan zijn wensenlijstje stond. Hoe is de stand van zaken na een jaar? ‘Laat ik je dit zeggen: eigenlijk is het jammer dat deze terugblik in Leudal Nieuws uit twee interviews bestaat en niet uit één. Het zou eigenlijk een gezamenlijk verhaal moeten zijn. Ik heb vorig jaar veel energie gestoken in een breed gedragen coalitie, dat zou het begin zijn geweest van betere bestuurlijke verhoudingen. Maar nog steeds worden zaken té zwart-wit voorgesteld. Ook wordt nog geregeld op afrekenbasis politiek bedreven. Dat is jammer, en het brengt Leudal in een positie waarin het zich liever niet bevindt. De beeldvorming naar buiten toe is erg belangrijk. Maar goed, de tijd is er blijkbaar nog niet rijp voor. Er zit nog te veel oud zeer, er wordt nog te veel in ‘zij’ en ‘wij’ gedacht, in termen van oppositie en coalitie, en dat is niet goed’, is de mening van Arno Walraven die wat dit betreft ook zelf in de spiegel kijkt. ‘Ik heb me voorgenomen om vaker tot tien te tellen maar soms kom ik niet verder dan acht. Dat is dus ook voor verbetering vatbaar’, zegt hij. Toch ziet Walraven lichtpuntjes aan het communicatieve front en noemt hij met name de entree van jonge raadsleden die, zo is zijn ervaring tot nu toe, liever de blik naar voren richten dan achterom kijken. ‘Dat geeft moed. En ik doe een appél op hen om zich niet te laten leiden door mensen die wél last blijven houden van het verleden.’ Over de samenwerking met coalitiepartner kan Arno Walraven (Samen Verder) kort en krachtig zijn. ‘Heel goed en constructief.’

‘Kritische vragen blijven noodzakelijk in Leudal’



Oppositieleider Stan Backus: ‘Samen Verder, D66 en Ronduit Open zou een mooi alternatief zijn voor de huidige coalitie’ (foto Peter Hamans)

(DOOR PETER HAMANS)

Een jaar oppositie in Leudal: welk gevoel overheerst bij Ronduit Open, met zeven raadsleden de grootste oppositiepartij? Stan Backus heeft geen bedenktijd op deze vraag. ‘De afgelopen maanden heeft Ronduit Open bewezen dat zij een meer dan noodzakelijk tegenwicht vormt tegen de afbraakpolitiek van deze coalitie’, zegt de fractievoorzitter van Ronduit Open. Begin dit jaar nam hij het stokje over van Joerie Minses.

Goed, Backus weet als geen ander dat je als politieke partij meer punten scoort als je bestuurt en beleid uitstippelt. En Ronduit Open mocht tijdens de praatsessies die volgden op de gemeenteraadsverkiezingen even ruiken aan coalitiedeelnamesamen met CDA en Samen Verder. Gaandeweg besefte ze dat de financiële marsroute van beide in haar ogen een doodlopende weg zou worden. Vandaar dat Ronduit Open halverwege uitstapte en bewust voor de oppositiebanken koos. Liet zij hiermee de 3883 burgers van Leudal die op Ronduit Open hadden gestemd in de kou staan? ‘Er lag een duidelijk mandaat voor een coalitie van lokale partijen. Maar na twee maanden praten wilden wij het met Samen Verder en CDA wel eens over heldere afspraken hebben als solide basis voor een coalitie met z’n drieën. Dit om te voorkomen dat we na de eerste de beste raadsvergadering al ruziënd over straat zouden gaan. Maar het werd al gauw duidelijk dat we te verschillend dachten over financieel beleid en transparant bestuur. Ronduit Open wilde geen achterkamertjespolitiek meer maar we hadden de stellige indruk dat sommige politici, die nu in de coalitie zitten, daar anders over dachten’, zo kijkt Stan Backus terug op de informatierondes. ‘Bovendien werd van ons verwacht dat we ons in coalitieverband koest zouden houden. Maar zo werkt de politiek niet. Ronduit Open vindt dat in alle openheid moet worden gede-

batteerd en gediscussieerd, óók als je bestuurlijke verantwoordelijkheid draagt. Dus als je me vraagt of wij onze kiezers in de steek hebben gelaten dan zeg ik met nadruk ‘nee’. In het belang van hen en de andere burgers van Leudal die de dupe worden van het huidige beleid voeren wij met overtuiging oppositie.’ Daar komt nog eens bij, zegt hij, dat als Ronduit Open was toegetreten tot de coalitie er helemaal geen oppositie zou zijn in Leudal. Backus gruwet van die gedachte. ‘Dat zien helaas al te vaak in Nederland. Daarmee maak je de politiek monddood. Er behoort een sterke oppositie te zijn die de boel scherp houdt en controleert. Niet leuk voor het bestuur, logisch, maar er moet een goede balans zijn. Kritisch blijven is broodnodig in Leudal. Kijk naar de Bombardon. De coalitie wilde niet dat het ambtelijk fiasco rond die 90 mille publiek werd gemaakt. Een slechte zaak.’

Stan Backus (43) is projectmanager bij de gemeente Maasgouw. Voorheen was hij jarenlang raadsgriffier bij die gemeente en de gemeente Cranendonck. Met andere woorden: Backus weet hoe de politieke hazen lopen. En hij is ervan overtuigd dat Ronduit Open tot de verkiezingen van 2018 geen verloren tijd spendeert in de raadszaal van Leudal. De partij heeft met verve de taak van waakhond op zich genomen. ‘Op basis van de verkiezingsuitslag hadden wij moeten besturen. Is niet gebeurd, jammer, maar niet lang getreurd. Wij controleren de macht en vervullen onze ombudsfunctie. Kijk je rond in de coalitie dan zie je dat raadsleden ernstig tekort schieten. Ze zeggen ‘ja’ tegen alles wat het college presenteert en dat is het. Formateur Arno Walraven riep dat hij de jeugd een kans wilde geven. Maar wat zie je vervolgens? Walraven wordt wethouder, Verlinden wordt wethouder, Hen Slevén fractievoorzitter, Teluij plaatsvervangend raadsvoorzitter, Linsen commissievoorzitter. Het zijn de oudjes die weer vooraan zitten. Waar blijft die jeugd van Walraven? Af en toe mogen ze iets zeggen

maar dat is het dan. Het drama van Leudal is dat men niet over het verleden heen stapt. Het duurt nog een generatie voordat er meer lucht komt in de raadszaal. Tachtig procent van het bestuur zal er in 2018 niet meer zijn. Walraven weg, Verlinden weg, burgemeester Verhoeven wellicht weg. Daarom zeg ik: jongere generatie, neem nú je verantwoordelijkheid en niet pas over drie jaar. Want nú sneuvelt de bibliotheek en nú worden de verenigingen en het groen afgebroken. Verschuil je niet achter de partijdiscipline, straks is het te laat.’

Wat Stan Backus betreft haalt de coalitie in Leudal de eindstreep niet, maar onvoorziene omstandigheden daargelaten weet hij dat die kans klein is. ‘Helaas. Samen Verder, D66 en Ronduit Open zou een mooi alternatief zijn en ook veel beter voor de burgers van Leudal’, filosofeert hij. De kopman van Ronduit Open benoemt ‘de oogst’ van het afgelopen politieke jaar: de gebrekkige informatiestroom van college richting raad; het wegstrepen van het spreekrecht in de raad; het schrappen van verenigings-subsidies; het verhogen van de belastingen (‘Ze zeggen dat het meevalt maar de praktijk is anders’); externe adviseurs blijven de deur platlopen bij de gemeente; de opeenstapeling van problemen op Landgoed Leudal; het rigoureuze snijden in het openbaar groen; het dichtdraaien van de geldkraan voor het bibliotheekwerk. ‘Bibliocenter is genomineerd voor de titel ‘Beste bibliotheek van Nederland’ maar Leudal zegt het contract op met als argument dat onbemande servicepunten het werk net zo goed kunnen doen. Ik vind dit echt onvoorstelbaar want een bibliotheek is zoveel méér dan het stapelen van boeken. Denk aan de sociale en maatschappelijke functie die ze heeft. Laaggeletterdheid bestrijd je echt niet met het sluiten van bibliotheken’, aldus Stan Backus. ‘Er gaat jaarlijks tachtig miljoen euro om in deze gemeente. Waarom wordt met dit geld geen fatsoenlijke politiek gevoerd?’